

RADNAI ISTVÁN

Három láb a kórteremből

Csak egy sváb ember lehet ilyen szívós. Az ősei puttonyban hordták fel a talajt, a rögöt, a földet a csupaszz sziklára.

Gondold el a messze északon, túl a természetőség határán, hogyan is eredhetett meg ez a mélyen gyökerező növény, ha nem a legmeredekebb déli lejtőkre telepítették volna. Nincs az az erőgép, nincs az a traktor – ma sem! Nem, erre csak az ember képes, öszvér sem mássza meg ezeket a függőkerteket...

Hogy visszatérjek a sík és sima, szavakkal könnyen bejárható vidékre, és elmeséljem annak a fura lábnak történetét, magam is kórházi ágyra kellett, hogy fekédjek. Mint afféle beépített ember, így belelátam a dantei pokolba – és belehallgattam mély kürtőibe, ahonnan hörögve, meglett férfiak segélykiáltása hallatszott: – Mama, vigyél haza! – Persze ez a mama már nem a rég elporladt szüle volt, hanem a gyerekei anyja, a gyerekei és a feleség meg is jelentek. Nappal.

Az éjszaka hangjai: – Az nem a maga szobája! Tessék már lefeküdni! – igen, az egyetlen fiatalos, de kemény hang a megtermett éjszakásé volt, akinek szólt, féloldalt dőlve ringatózott hátra, a saját szobájába. Még hogy saját, a kórházi szag és az éjszakai fények, amelyek a nyitott ajtókon bevilágítanak a kórterembe. Az egyetlen különbség a siralomház, a halálra ítélt cellája és a kórterem között annyi volt csupán, hogy az ítéletet maga a természet hajtja végre.

A szédülő asszony, aki cigarettáért rimánkodott a férjének az éjszakai derengésben, amit a folyosói villany keltett vándorútra, ahol horkolt vagy kiáltozott, sírt és zokogott a fájdalom, viaskodott és erőt vett a fájdalomcsillapítón.

Cukorbeteg. Sebes lábúak és nehézkesen kövérek. Kiaszott csontkatonák. És majd mindenki pórázon vitte a katéterre kötött csomagot, melynek bizonytalan színű leve akkor is illatozott, ha olykor lecserélték.

Átvonult az éjszaka a folyosókon, akkor is, ha a szereplők mozdulni sem tudtak, akár odakötötték-e a rácsot. Szóval feküdt az osztály, alvást mímelve hanykolódott, a berregő ritkán bőgött fel, néhány nyugtalanabb beteg a nővérre vágott.

Az éjszakás, hogy el ne aludjon, nővérállásban tölti a műszakot, az ügyeletes orvos számára – dísznek – ott az ágy, de ilyenkor, amikor a nyári huzatok lengetik a szobákban a függönyt, két-három emelet jut egy orvosra. Akár egy exitálás is megtörténhet, a természet rendje erősebb a gyógyszereknél.

Aki nem adta fel, el-elbóbiskol. Várja a hajnalt, a mosdótálat. Az is az éjszakás reszortja, mert felkelni nem sokan tudnak, van, akit az erő hagyott el, van, akit már a lába.

Az egyik féllábú beteg a mankót eszközként használja, hogy valami kívánatosat elérjen, hogy kipiszkálja az ágy alól, de aztán lehajolni mégsem tud, hiszen kizuhanna az ágyból – van, akivel ez is megtörténik, reggel koponyaröntgen, kötés a homlokán...

A szívós ember – jövőre érné meg a kilencvenedik nyarat, de nem hittem volna, hogy megéri! A szívós sváb ember, aki még parasztnak, földművesnek született, és meg tudja becsülni a föld és a termés értékét. Szóval takarékos – nem élhetetlen. Nem a földről szedi az ütődött gyümölcsöt. Mit is kezdene a korai cseresznyével. Az nem lehellik, legfeljebb eltevedt seregélyek ülnek meg a fa csúcsán. Jó lesz időben.

Időben kell leszedni, és a sárga busztól a ház előtt eladni a bandukoló vagy sietős és élhetetlen embereknek. Nem lusták, csak élhetetlenek.

A fia is az, villanyszerelő, át kell öltöznie, ha be akar jönni látogatóba. Autója van és szégyelli. Nem az apját, vagy mégis. De fogjuk fel inkább a munkásruháját, poros, aki vésővel, fúróval és horonymaróval dolgozik, annak átizzadt ruhájára rátapad. A gipsz is ráfröccsen, amikor a vezetékét rögzíti a falba.

Szóval a fia autóval jár és nem veszi észre, hogy megérett a korai. Pedig kincs a korai cseresznye, akkora kincs, hogy tíz szemet a szárával csokorba kötöttek, mint a virágot szokták – de az rég volt. Amikor az emberek megbecsülték a pénzt is, nem szórták, nem reklámok voltak, fogyassz és fogyókúrázz! Kenyérjegy lapult az elnyűtt pénztárcában, főleg a városi népeknél, pedig beszolgáltatni is kellett, így falun sem maradt elég.

De kenyérjegy, tejjegy nem mindenkinek járt. És a vaját választani lehetett – tej helyett. Vagy húst a húsjegyre, de a felvágott, a kolbász, az is választható volt, vagy tőkehús, vagy zsír, vagy...

Abban a világban a választás ebből állt, vagy-vagy.

Sváb ember volt, sűrű, kerges tenyerű, tömzsi, szívós és erős. A korait akarta leszedni, amelynek fura tulajdonsága, hogy a törékeny ágak végén érik, alig babszemnyi, lehet, hogy kicsit ízetlen, se nem édes, se nem fekete, se nem ropogós. Korai.

Amikor a szomszédasszony meglátta, elájult. Nem, hogy a szava akadt volna el. Nem, kiszaladt mindkét lábából az erő, nem tetette magát, helyben összeroskadt. A percek óráknak tűntek, mire valaki összeszedte magát és mentőt hívott a maroktelefonon. Bunkófonnak becéztük akkortájt a féltéglányi mobilt, de az egyik szomszédnál volt, szerencsére. Itt, a kertek alatt, mire valami vezetékeshez odafutottak volna, talán el is vérzik. Maga sem mert körülnézni, nem is ocsúdott annyira, hogy fájt volna, a fa alá huppant, az ág fennakadt – a cipője méterekre tőle – benne a lába. Úgy bizony! A lábfeje a cipővel.

Lecsatolta a derékszíjat, merthogy akkurátus ember volt, felöltözött rendszeren a gyümölcszedéshez. Minden reggel megborotválkozott. A megroppant faág úgy lógott a cseresznyefa törzséről, teli koraival, mintha nem is akarná elhagyni.

Bezzeg a lába! A mentőorvos nem hitt a szemének! A combját elkötötte, szívós sváb ember volt, de mobilja nem volt. Kiáltozott, sokra nem ment volna vele. A szomszédasszony is, na, szépen vagyunk, a látványtól elájult.

A fia, aki orvos a közeli városban, a keresésére indult. Bent volt a házban, ment a tévé, semmit sem hallott, de a leves felforrt, az asszony friss petrezselyemért kifutott a kertbe. A fia így szereti, egy csokor friss petrezselyem a csirkelevesbe. A csirke persze bolti, de a kiskertben megtermett a petrezselyem. A gyökérzöldség, a répa kevésbé, bolti az is. Talán a szomszédasszony fia, a látogató mentette meg az öreg életét, talán az életosztón. Szívós sváb ember.

A mentőorvos, aki mint a demonstrációs táblán vagy a boncteremben, az inakat, izmokat megszámlálhatta volna, látott már balesetet, így a cipőt a hordágyra tette. Megizzadtak a kora tavaszi enyhe időben, mire kiértek az öreggel az utcára. Még alig múlt nyolcvan, a kilói, hát azok meghaladták, pedig csak alacsony, sűrű, csontos és izmos ember volt – messzire kellett vinni a kertből az utcára. Meg is álltak, megtörölték a homlokukat, pedig siettek. A gépkocsivezető ott szerencsétlenkedett a kertkapuban, nem tudott behajtani. Valaki levette a rozsdás lakatot a kapuról, de azt úgy benőttek a bokrok! A fia, igen, az, aki át szokott öltözni, nem bajlódott, félreállt a járdán, majd kikerülük.

A mentősök szirénázva el. A kórházba, talán éppen ebbe a kórházba, de a traumatológiai műtőbe. Beszóltak jó előre, az orvosok és a műtősnő beöltözve, az altatóorvos sebesen húzta magára, a fehér köpeny le, mindenki zöldben, bekötött fejfel, maga előtt a maszkkal, az injekció felszívva... hó-rukk, egy-kettő-három – hangosan számoltak, egy lendülettel fek-

tették a műtőasztalra. A nadrágot már a mentősök levágták róla. A lába a cipővel. Csuda tudja, hogyan fertőtlenítették. Ide a belosztályra már a saját lábán jött, közel a kilencvenhez. Neki nem volt mankója, csak botja, ki is ment rajta, amikor a záró elkészült. Szívós sváb ember. A gyógyszer felírták, a kivizsgálás megtörtént. A korai cseresznye kiszáradt, ahogy a meggyfák is. Talán Csernobil, talán az évek óta tartó aszály. De a lábát majd tíz éve visszavarrták. Szívós sváb ember.

A nehéz illatú szoba sarkában valaki nappal is nyöszörgött, középen, a másik öregember a mankóját eszközként használta. Azt mondják, már a csimpánzok is, bottal... bottal szerzik meg, amit nem érnek el – az öreg szintén a saját lábán jött be, fel is róttá, amikor rákérdeztem. Hogy is lehetne a saját lába a múltáb! Dolgos ember lehetett ő is, most csak dűnnyögött, nem látogatta senki, hát maradt, ő és a katéter.

Egyikünk sem fiatal, akik az ágyat nyomtuk a kórteremben. Enni már nem akart, éjszakánként hívta a halált, a megmentő angyalt. Nem ette meg a reggelit, nem ette meg az ebédet. Csak egyszer. Akkor, amikor a gyerekeit várta, hogy hazavigyék. Aznap még beszélt is hozzám. De a hólyagrák nem viccel, a fájdalom sem.

Eljöttem. Ő még maradt egy kicsit, amíg a természet a munkáját bevégezi. Eljöttem, egy marék recepttel, leletekkel, haladékkal.

Aki még nem feküdt ilyen helyen, nem hiszi. Mint ahogyan a holdat sem hiszi el senki a képen. Giccs. Túlzás. Akit még nem vittek lassuló, fáradt lábai a közelgő éjszakában, ha menni kell. A holdat sem hiszi, ahogy a halált. Pedig derült estén a hold, afféle kifli, elkísér, közelebb nem ereszt, hív magával, nem is távolodik – csalogat, mint a holdkórost.